

5/2021

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS

Vahvistetut lait	2
Hallituksen esitykset	3
Valtioneuvoston asetukset	7

OIKEUSTAPAUKSET

Korkein oikeus	8
Korkein hallinto-oikeus	10
KKO:n valitusluvat	16

VAHVISTETUT LAIT

Laki sähkömarkkinalain ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta (730–731/2021)

HE 265/2020
PeVL 19/2021
TaVM 19/2021

Lait tulivat voimaan 1.8.2021. Säädöksen 730/2021 100 §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta 1.1.2024.

Lainmuutoksiin sisältyvien jakeluverkonhaltijoiden kustannustasoja alentavien ja kustannustason nousua loiventavien toimenpiteiden tarkoituksena on hillitä sähkönjakelun hintojen nousua. Verkon kehittämisvelvollisuutta koskevaan lainkohtaan tehdyn lisäyksen myötä verkonhaltijan on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä sähköverkkoa siten, että verkonhaltija tuottaa siirto- ja jakelupalvelun verkkonsa käyttäjille kustannustehokkaalla tavalla.

Kehittämissuunnitelman avulla valvotaan jatkossa myös jakeluverkon kehittämisen kustannustehokkuutta. Energiavirastolla on toimivalta määrätä jakelija muuttamaan kehittämissuunnitelmaansa, jos toimenpiteet eivät kokonaisuutena arvioiden ole kustannustehokkaita verrattuna vaihtoehtoihin lain asettamat vaatimukset täyttäviin toimenpiteisiin. Tavoitteena on, että jakeluverkonhaltijat huomioivat jatkossa kattavammin kaikki käytössä olevat mahdolliset toimenpiteet verkon uusimiseksi, kapasiteetin laajentamiseksi ja toimitusvarmuuden tason nostamiseksi. Sähkönsiirron ja -jakelun maksujen korotuksen enimmäismäärää laskettiin 15 prosentista 8 prosenttiin.

Laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja

energiatehokkuusvaatimuksista (740/2021)

HE 70/2021
YmVL 10/2021
PeVL 21/2021
LiVM 16/2021

Laki tuli voimaan 2.8.2021.

Uudella lailla korvattiin aiempi laki ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa (1509/2011) ja pantiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi puhtaiden ja energiatehokkaiden moottoriajoneuvojen edistämisestä. Uudistuksen tarkoituksena on lisätä nolla- ja vähäpäästöisten ajoneuvojen määrää julkisessa liikenteessä ja siten edistää liikenteen päästövähennyksiä. Lailla tuodaan kansalliseen lainsäädäntöön direktiivin jäsenmaille asettamat sitovat vähimmäisosuudet nolla- ja vähäpäästöisiä ajoneuvoja koskevissa julkisissa hankinnoissa. Lisäksi laissa määritetään myös käyttöoikeussopimuksin hankittujen ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimukset.

Laki työturvallisuuslain muuttamisesta (755/2021)

HE 80/2021
TyVM 9/2021

Laki tuli voimaan 1.10.2021.

Uudistuksen tavoitteena oli tehdä työturvallisuuslakiin muutoksia, jotka vähentävät työajan ulkopuolella tapahtuvasta matkustamisesta ja yötyöstä työntekijöille aiheutuvaa haitallista kuormitusta ja terveydellisiä haittoja. Säädosmuutoksen myötä vaarojen arvioinnissa otetaan huomioon myös työajan ulkopuolella tapahtuva työhön liittyvä matkustaminen. Yötyötä tekevällä työntekijällä on oikeus saada työnantajaltaan selvitys seikoista, joiden vuoksi päivätyöhön siirty-

minen tai työtehtävien vaihtaminen ei ole mahdollista. Työnantajalla on lisäksi velvollisuus selvittää, millaisilla toimenpiteillä työn kuormitustekijöitä voidaan vähentää tällaisissa tilanteissa.

Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan toimeenpanosta sekä laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyvät lait (756/2021, 757/2021, 759–766/2021)

HE 47/2021
TaVL 16/2021
MmVL 8/2021
HaVM 9/2021

Lait tulivat voimaan 1.9.2021.

Muutoksen yhteydessä säädettiin laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan toimeenpanosta sekä laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan hankkeiden rahoittamisesta. Tämän lisäksi tehtiin luonteeltaan teknisiä muutoksia myös eräisiin muihin lakeihin. Alueiden kehittämisen tavoitteita, suunnittelua ja toimintatapoja päivitettiin vastaamaan sekä kansallisia että Euroopan unionin tavoitteita. Lainmuutosten tavoitteena on yhteensovittaa kansallinen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikka tehokkaaksi kokonaisuudeksi, joka edistää vaikuttavaa vuorovaikutusta ja sopimuksellisuutta sekä vähentää viranomaisten ja tuen saajien hallinnollista taakkaa.

Laissa alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan hankkeiden rahoittamisesta täsmennetään ja täydennetään Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan rahastojen ohjelmakauden 2021–2027 sääntelykokonaisuuden kansallista soveltamista. Lakeihin on koottu kansalliset erityis-

säännökset liittyen Interreg-ohjelmiin ja Interreg-ulkorajaohjelmiin, joiden hallinnolliset tarkastukset suorittavat jatkossa maakuntien liitot. Kansallista vastinrahoitusta koskeva lainsäädäntö yhdenmukaistuisiten, että vastinrahoituksen hallinnointi on jatkossa yksinomaan maakuntien liittojen tehtävä.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä sekä erät siihen liittyvät lait (784–792/2021)

HE 212/2020

StVM 11/2021

Lait tulivat voimaan 1.11.2021.

Vuodesta 2010 alkaen terveydenhuollossa on vaihteittain otettu käyttöön valtakunnalliset sähköiset tietojärjestelmäpalvelut. Uudistuksen tarkoituksena on luoda edellytykset valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttöönotolle sosiaalihuollossa. Samalla kumotaan aiempi laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007). Lainmuutoksiin sisältyvät sosiaali- ja terveydenhuollon kannalta tarpeelliset tiedonhallinnan säännökset ja EU:n tietosuojasetuksen edellyttämät muutokset.

Uusi lainsäädäntö asettaa sosiaalihuollon palvelunantajille veloitteen liittyä valtakunnallisen tietojärjestelmäpalvelun käyttäjäksi ja mahdollistaa tietojen luovutuksen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistosta. Valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja laajennetaan siten, että myös asiakkaalla itsellään on mahdollisuus tallettaa hyvinvointitietojaan omatietovarantoon, jossa ne ovat ammattihenkilöiden käytettävissä asiakkaan suostumuksella.

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys (HE 117/2021) eduskunnalle laeiksi ydinvastuulain ja ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ydinvastuulakia ja ydinvas-

tuulain muuttamisesta annettua lakia. Vakuutuksella katettavat ydinlaitoksen haltijan vastuumäärät porrastettaisiin ja tapauskohtaisesti päätöksenteosta vastuumäärän alentamiseksi luovuttaisiin. Energiantuotannossa käytettävän ydinlaitoksen haltijan vastuumäärää nostettaisiin. Lisäksi säädettäisiin erityisestä vakuutustakuusta, jonka valtioneuvosto voisi säädettyjen edellytysten täytyessä antaa sellaisen henkilövahingon korvaamista varten, joka ilmenee myöhemmin kuin 10 vuoden kuluessa mutta enintään 30 vuoden kuluessa ydintapahtumasta.

Esityksessä ehdotetaan myös, että eduskunta antaisi suostumuksensa niin sanottua vastavuoroisuusperiaatetta koskevan varauman tekemiseksi Pariisin yleissopimuksen vuonna 2004 tehdyn muutospöytäkirjan ratifioinnin yhteydessä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että eduskunta antaisi suostumuksensa sille, että Suomi antaisi vuonna 2004 tehdyllä pöytäkirjalla muutetun Brysselin lisäyleissopimuksen mukaisen selityksen muutospöytäkirjan ratifioinnin yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin Pariisin yleissopimuksen ja Brysselin lisäyleissopimuksen muutospöytäkirjat tulevat Suomen osalta voimaan. Eduskunta on hyväksynyt kyseiset muutospöytäkirjat 17.5.2005, mutta ne eivät ole vielä tulleet kansainvälisesti voimaan.

Hallituksen esitys (HE 122/2021) eduskunnalle laeiksi ulkomaa-laislain ja henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan ulkomaa-laislain ja henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamista.

Ulkomaalaislakiin ehdotetaan liittäväksi säännökset uudesta pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitettua viisumista eli niin sanotusta kansallisesta viisumista, sen hakemisesta ja myöntämisen edellytyksistä erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjille sekä heidän perheenjäsenil-

leen. Suomessa viisumin myöntäminen on perustunut yksinomaan Euroopan unionin viisumisäännöstöön, joka on suoraan sovellettavaa oikeutta, ja lainsäädäntö mahdollistaa ainoastaan lyhytaikaisten viisumien myöntämisen. Euroopan unionin viisumisäännöstö asettaa yksityiskohtaiset puitteet lyhytaikaisten viisumien myöntämiselle. Nyt ehdotettu pitkäaikaisista viisumista koskeva sääntely perustuu Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehtyyn yleissopimukseen.

Ehdotuksessa esitetään, että Maahanmuuttovirasto myöntäisi pitkäaikaisen viisumin sellaisille kolmannen maan kansalaisille, joille on myönnetty erityisasiantuntijan tai kasvuyrittäjän oleskelulupa sekä heidän perheenjäsenilleen, joille on myönnetty oleskelulupa perhesiteen perusteella. Pitkäaikaisen viisumin avulla nopeutettaisiin oleskeluluvan saaneiden maahan-tuloprosessia. Pitkäaikaisen viisumin voimassaoloaika olisi 100 vuorokautta.

Tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uudesta lakisääteisestä tehtävästä Maahanmuuttovirastolle ja Suomen edustustoille. Tämän vuoksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia ehdotetaan muutettavan vastaavasti.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman tavoitteena on lisätä osajien työperusteista maahanmuuttoa. Erityistä huomiota hallitusohjelmassa on kiinnitetty työperusteisten lupaprosessien tehostamiseen ja nopeuttamiseen. Esitys tukee omalta osaltaan hallituksen tavoitetta edistää työperusteista maahanmuuttoa ja erityisesti siihen liittyvien maahantuloprosessien sujuvoittamista.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarviesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan keväällä 2022.

Hallituksen esitys (HE 123/2021) eduskunnalle laiksi yhdenvertaisuusvaltuutetusta annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdenvertaisuusvaltuutetusta annettua lakia siten, että yhden-

vertaisuusvaltuutetun uudeksi tehtäväksi säädettäisiin toimiminen naisiin kohdistuvan väkivallan raportointijana. Esitys perustuu pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan.

Esityksen tavoitteena on perustaa itsenäinen ja riippumaton naisiin kohdistuvan väkivallan raportointijana tehtävä. Raportointia seuraisi naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa, kansallisen lainsäädännön toimivuutta ja kansainvälisten velvoitteiden toteutumista laajasti yli sektoreiden rajojen. Naisiin kohdistuvan väkivallan raportointijana yhdenvertaisuusvaltuutettu myös seuraisi ja arvioisi naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi tarkoitettuja toimintaperiaatteita ja toimia.

Tehtävän hoitamiseksi yhdenvertaisuusvaltuutettu tekisi aloitteita, antaisi lausuntoja ja neuvoja ja voisi laatia ja teettää selvityksiä. Yhdenvertaisuusvaltuutettu ei raportointijana tehtävässä käsitelisi kanteluita. Yhdenvertaisuusvaltuutettu toisi raportointijana tekemiään havaintoja esiin yhteiskunnallisessa keskustelussa sekä kertomuksissaan valtioneuvostolle ja eduskunnalle.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022.

Hallituksen esitys (HE 127/2021) eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain, lukiolain ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi perusopetuslakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, lukiolakia ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettua lakia.

Laeissa ehdotetaan täsmennettäväksi opetuksesta epäämistä koskevaa sääntelyä, jotta opiskelija saisi epäämisen aikana ja opetukseen palatessaan tarvitsemansa tuen.

Perusopetuslain mukaista epäämistä koskeva enimmäisaikaa ehdotetaan pidennettäväksi jäljellä olevan työpäivän lisäksi myös seuraavaksi työpäiväksi. Erottamista koskevia menettelysäännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että opiskelijalle ja huoltajalle varattaisiin tilaisuus osallistua henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan erottamisen aikana. Lisäksi opiskelijan velvollisuuksia ehdotetaan tarkennettavaksi.

Lakeihin lisättäisiin säännös lapsen edusta opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä.

Ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia ja lukiolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä säädettäisiin opettajan tai rehtorin velvollisuudesta ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppilaitoksessa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivaldasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Lakeihin sisältyvä säännös kurinpitomenettelyn suhteesta syytteen vireillä oloon ja tuomioistuinten ratkaisuun ehdotetaan kumottavaksi.

Perusopetuslain ja lukiolain muutoksenhakua koskevaan sääntelyyn tehtäisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetusta laista johtuvat muutokset.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2022.

Hallituksen esitys (HE 129/2021) eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain, työsopimuslain ja varhaiskasvatustuksen muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sairausvakuutuslakia, työsopimuslakia ja varhaiskasvatustusta. Lisäksi muutoksia ehdotetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettuun lakiin, työttömyysturvalakiin ja varhaiskasvatustuksen asiakasmaksuista annettuun lakiin sekä yhteensä 24 muuhun lakiin. Esityksessä ehdotetaan

toteutettavaksi pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukainen perhevapaaudistus.

Lisäksi ehdotetuilla muutoksilla pannaan täytäntöön työelämän tasapaino-direktiivi. Muutoksilla pyritään edistämään miesten ja naisten tasa-arvoa työelämässä ja helpottamaan työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista.

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi sairausvakuutuslain mukainen vanhempainpäivärahaajärjestelmä kokonaan. Lakiehdotuksen mukaisia vanhempainpäivärahoja olisivat erityisraskausraha, raskausraha ja vanhempainraha. Vanhempainrahaa maksettaisiin pääsääntöisesti yhden lapsen perusteella yhteensä 320 arkipäivältä. Jos lapsella olisi kaksi vanhempainrahaan oikeutettua vanhempaa, molemmilla vanhemmilla olisi oikeus käyttää puolet vanhempainrahapäivästä eli 160 vanhempainrahapäivää. Vanhempi voisi luovuttaa omasta vanhempainrahakiintiöstään enintään 63 vanhempainrahapäivää toisen vanhemman, lapsen huoltajan taikka luovuttavan vanhemman tai toisen vanhemman puolison käytettäväksi. Vanhempainrahaa voisi käyttää haluaminaan ajankohtina siihen saakka, kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta tai adoptiolapsen hoitonottamisesta on kulunut kaksi vuotta. Vanhempien vanhempainrahaoikeus määräytyisi pääsääntöisesti samoin perustein riippumatta perhemuodosta. Raskaana olevalle vakuutetulle maksettaisiin ennen vanhempainrahaoikeuden alkua raskausrahaa 40 arkipäivältä.

Työsopimuslain perhevapaita koskeviin säännöksiin tehtäisiin sairausvakuutuslain vanhempainpäivärahasäännösten edellyttämät muutokset. Lisäksi työsopimuslakiin ehdotetaan direktiivin täytäntöönpanosta johtuvia muutoksia. Direktiivin täytäntöönpanemiseksi ehdotetaan säädettäväksi työntekijän oikeudesta omaishoitovapaaseen.

Varhaiskasvatustusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeus varhaiskasvatukseen alkaisi jatkossa sen kalenterikuukauden alussa, jona lapsi täyttää yhdeksän kuukautta. Oikeus samaan varhaiskasvatusta paikkaan säilyisi, vaikka lapsi on poissa varhaiskasvatuksesta si-

nä aikana, jona lapsen hoidosta maksetaan sairausvakuutuslain mukaista vanhempainrahaa, jos poissaolo kestää yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa ja se on ennalta ilmoitettu. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että varhaiskasvatuslain mukaisesti ennalta ilmoitetut vanhempainrahapäivien käyttämisestä johtuvat poissaolot olisivat maksuttomia.

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeus kotihoidon tukeen voisi alkaa jo ennen lapsen varhaiskasvatusoikeuden alkamisikää. Lisäksi lakiin tehtäisiin sairausvakuutuslain vanhempainpäivärahasääntösten edellyttämiä teknisluontoisia muutoksia.

Työttömyysturvalakiin ehdotetaan tehtäväksi vanhempainpäivärahaajärjestelmän muutoksista aiheutuvat muutokset sekä lisäksi terminologisia ja teknisiä muutoksia. Lisäksi eräisiin muihin lakeihin ehdotetaan tehtäväksi terminologisia tai teknisiä muutoksia, jotka johtuvat vanhempainpäiväajärjestelmään tai työsopimuslakiin ehdotetuista muutoksista.

Työttömyysturvalakiin ehdotetaan tehtäväksi vanhempainpäivärahaajärjestelmän muutoksista aiheutuvat muutokset sekä lisäksi terminologisia ja teknisiä muutoksia. Lisäksi eräisiin muihin lakeihin ehdotetaan tehtäväksi terminologisia tai teknisiä muutoksia, jotka johtuvat vanhempainpäiväajärjestelmään tai työsopimuslakiin ehdotetuista muutoksista.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2022.

Hallituksen esitys (HE 132/2021) eduskunnalle vanhemmuuslaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi vanhemmuuslaki ja muutettavaksi hedelmöityshoidoista annettua lakia. Isyyslaki ja äitiyslaki kumottaisiin. Lisäksi ehdotetaan vanhemmuuslain säätämistä aiheuttavien välttämättömiä muutoksia lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettuun lakiin, lapsen elatuksesta annettuun lakiin, rekisteröidystä parisuhteesta annettuun lakiin, oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annettuun lakiin, kansalaisuuslakiin, elatustukilakiin, sosiaalihuoltolakiin ja sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annettuun lakiin.

Esityksessä ehdotetaan, että äitiys- ja isyyslait yhdistetään teknisesti. Samalla ehdotetaan tehtäväksi

lakien soveltamiskäytännössä ilmenneet tarpeelliset tarkistukset.

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi säännöksestä, jonka mukaan vanhemmuuden voi vahvistaa aikaisintaan 30 päivän kuluttua lapsen syntymästä, jos lapsi on tunnustettu ennen lapsen syntymää. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että ennakkotunnustamista koskevia asiakirjoja ei enää lähetetä äitiysneuvolasta lastenvalvojalle tarkistettaviksi, vaan ne lähetetään suoraan Digi- ja väestötietovirastoon odottamaan lapsen syntymää ja vanhemmuuden vahvistamista. Tätä varten luotaisiin sähköinen ilmoitusjärjestelmä. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi pienempiä muutoksia ja tarkennuksia vanhemmuuden selvittämisen käyttöalaa, selvittämisen keskeyttämistä, lapsen kuulemista sekä vanhemmuuden vahvistamista ja kumoamista koskeviin säännöksiin.

Hedelmöityshoidoista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että naispareille annetaan mahdollisuus valita hedelmöityshoitosten yhteydessä alkion muodostamiseen myös sellaisia siittiötä, joiden luovuttaja on suostunut isyyden vahvistamiseen. Siittiöiden valinnasta riippuu, vahvistetaanko naisparille syntyvän lapsen toiseksi vanhemmaksi siittiöt luovuttanut isä vai toinen äiti.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

Hallituksen esitys (HE 133/2021) eduskunnalle suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista yleisissä tuomioistuimissa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi oikeudenkäymiskaarta sekä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia, oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettua lakia, elinkautisvankien vapauttamismenettelystä annettua lakia, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia ja turvatarkastuksista tuomioistuimissa annettua lakia.

Esityksellä toteutettaisiin pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaa, jonka mukaan oikeudenkäynneissä näytön vastaanottaminen keskitetään käräjäoikeuksiin niin, että todistelu taltioidaan hovi-oikeuskäsittelyä varten.

Esityksen mukaan käräjäoikeudessa vastaanotettavasta suullisesta todistelusta tehtäisiin kuva- ja äänitallenne. Jos asiassa haettaisiin muutosta, hovioikeus ja korkein oikeus ottaisivat suullisen todistelun lähtökohtaisesti vastaan tältä talenteelta, eikä todistajia ja muita oikeudenkäynnissä kuulusteltavia henkilöitä kutsuttaisi esittämään kertomustaan uudelleen. Eräissä tilanteissa suullinen todistelu voitaisiin esittää pääkäsittelyssä siihen viittaamalla siten, että muutoksenhakutuomioistuin perehtyisi todisteluun asianosaisten ja yleisön läsnä olematta. Lisäksi tehtäisiin eräitä muita muutoksia suullisen todistelun vastaanottamistapaan.

Esityksen tavoitteena on parantaa muutoksenhaussa tapahtuvan näytön arvioinnin oikeellisuutta, tehostaa muutoksenhakumenettelyä sekä vähentää muutoksenhausta asianosaisille ja todistajille aiheutuvia kustannuksia ja muuta haittaa. Lisäksi esityksellä pyritään vahvistamaan hovioikeuden roolia käräjäoikeuden ratkaisun oikeellisuutta kontrolloivana tuomioistuinena siirtämällä oikeudenkäynnin painopistettä entistä enemmän käräjäoikeuteen. Samalla edistettäisiin tietotekniikan hyödyntämistä oikeudenkäyntimenettelyssä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan laissa erikseen säädettävänä ajankohtana.

Hallituksen esitys (HE 134/2021) eduskunnalle laiksi Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta. Laissa annettaisiin kahta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksista eli poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä sekä turvapaikka- ja muuttoliikeasioita koskevien

EU:n tietojärjestelmien yhteentomivuutta koskevaa asetusta sekä rajoja ja viisumipolitiikkaa koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentomivuutta koskevaa asetusta täydentävät säännökset toimivaltaisista viranomaisista ja niiden pääsystä yhteiseen henkilöllisyystietovarantoon.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2022.

Hallituksen esitys (HE 135/2021) eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arpajaislakia. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimesta annettua lakia, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia sekä sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

Esityksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää rahapelaamisesta aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja lisäämällä arpajaislakiin tätä tavoitetta tukevia uusia säännöksiä. Esityksellä tavoitellaan myös rahapelitoiminnan valvonnan ja pelaajien oikeusturvan vahvistamista. Lisäksi esityksen tavoitteena on vahvistaa yksinoikeusjärjestelmän kykyä ohjata kysyntää arpajaislailla säänneltyyn rahapelitarjontaan rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen edelleen tehostamiseksi.

Esityksellä toteutetaan hallitusohjelman mukainen arpajaislain uudistus rahapelipolitiikan tavoitteiden varmistamiseksi.

Arpajaislakiin lisättäisiin säännökset Veikkaus Oy:n rahapelien pelaamiseksi edellytettävästä pakollisesta tunnistaumisesta sekä Veikkaus Oy:n rahapelien toimeenpanosta kertyvän peli- ja pelaajatiedon hyödyntämisestä. Lakiin lisättäisiin myös säännökset arpajaislain vastaisten rahapelien markkinoinnin johdosta annettavan kieltopäätöksen antamisesta luonnolliselle henkilölle. Lisäksi säädettäisiin hallinnollisen seuraamusmak-

sun määräämisestä arpajaislain vastaisesta markkinoinnista. Arpajaislaissa säädettäisiin myös arpajaislain sääntelyn ulkopuolisen rahapelitarjonnan saavutettavuuden rajoittamiseksi maksuliikenne-estoista, jotka kohdistettaisiin rahapelejä arpajaislain vastaisesti markkinoiviin rahapeliyhtiöihin. Lisäksi Veikkaus Oy:n markkinointia ja rahapelien toimeenpanon valvontaa koskevia säännöksiä täsmennettäisiin ja lakiin lisättäisiin säännökset raha-automaattien sijoittelusta ja omavalvonnasta. Lakiin lisättäisiin myös säännökset Veikkaus Oy:n mahdollisuudesta perustaa yritysten välistä liiketoimintaa harjoittava tytäryhtiö muuta kuin rahapelitoimintaa varten sekä perustettavan tytäryhtiön toimintaa koskevista edellytyksistä ja rajoituksista.

Muun kuin rahapelitoimintaa koskevan sääntelyn osalta arpajaislain bingopelin toimeenpanoa ja valvontaa koskevia säännöksiä muutettaisiin pidentämällä määräaikoja, jotka koskevat bingopelin voittojen enimmäisarvon seuranta-aikaa ja tilityksen antamista.

Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi arpajaislain muutosten johdosta välttämättömät muutokset henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettuun lakiin, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin sekä sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2022 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuonna 2022. Pakollisen tunnistautumisen osalta säännöksiä kuitenkin sovellettaisiin vaiheittain siten, että vuoden 2024 alusta kaikki rahapelaaminen tapahtuisi tunnistautuneena. Maksuliikenne-estoa ja koskevia säännöksiä sovellettaisiin 1.1.2023 alkaen.

Hallituksen esitys (HE 141/2021) eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkalakia. Esitys toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman kirjausta,

jonka mukaan vähennetään riippuvuuksia ja jatketaan määrätietoista työtä tupakoinnin vähentämiseksi.

Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkaukset eivät saisi merkinnöiltään tai muulta ulkoasultaan erottua muiden vastaavien tuotteiden vähittäismyyntipakkauksista. Tupakkalaissa säädettäisiin myös savukkeiden, täyttösäiliöiden ja nikotiininesteen ulkoasua koskevista vaatimuksista. Muutoksilla vähennettäisiin tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten houkuttelevuutta ja estettäisiin käyttämästä pakkauksia markkinoinnin välineenä. Ehdotuksen tavoitteena on etenkin se, että nuoret eivät aloittaisi tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden käyttämistä.

Tuotteet, jotka on tarkoitettu saamaan tupakkatuotteelle aikaan tunnusomainen tuoksu tai maku, kiellettäisiin. Tupakointivälineiden, jotka on tarkoitettu tupakkatuotteen kuumentamiseen, esilläpito kiellettäisiin. Maahantuontia koskevaa sääntelyä muutettaisiin niin, että se koskisi nykyistä yhdenmukaisemmin tupakkalaissa tarkoitettuja eri tuotteita.

Tupakointi kiellettäisiin leikkikentillä ja yleisillä uimarannoilla. Ehdotetuilla muutoksilla suojattaisiin väestöä, etenkin pieniä lapsia, passiivisen tupakoinnin haitoilta. Lisäksi tupakointikieltoja koskevat laajennukset ehkäisisivät myös tupakoinnista aiheutuvaa roskaantumista ja siitä aiheutuvia ympäristöhaittoja.

Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden valmistajien ja maahantuojien olisi maksettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle vuotuinen valvontamaksu, joka perustuisi tuotteiden myyntimääriin. Valvontamaksuista saaduilla tuloilla tehostettaisiin erityisesti tuotevalvontaa.

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteriä koskevaa sääntelyä päivitettäisiin Euroopan unionin yleisen tietosuojasetuksen näkökulmasta ja muutoksenhakua koskevaa sääntelyä päivitettäisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain näkökulmasta.

Esitykseen sisältyy lisäksi eräitä teknislousteisia täsmennyksiä, joil-

la muun muassa tehostettaisiin tupakkalain noudattamisen valvontaa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022. Tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista koskeva sääntely tulisi kuitenkin voimaan vasta 1.1.2023. Lisäksi ehdotettuun lakiin sisältyy useita siirtymäsäännöksiä.

Hallituksen esitys (HE 147/2021) eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua voimassa olevaa lakia, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua uutta lakia sekä tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettua lakia. Esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin oppivelvollisuusiän korottamisesta 18 ikävuoteen, ohjauksen vahvistamisesta sekä toisen asteen valmistavien koulutusten ja nivelvaiheen ohjauksen kehittämisestä.

Esityksessä esitetään säädettäväksi tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettua laissa tarkoitettua koulutuksen rahoituksesta. Tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen yhdistetään 1.8.2022 lukien voimassa olevan lainsäädännön mukaiset nivelvaiheen koulutukset, joita ovat perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus. Esityksen mukaan tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta rahoitettaisiin siihen yhdistettävien nivelvaiheen koulutusten nykyisten rahoitusjärjestelmien puitteissa. Esityksen mukaan valmentavan koulutuksen rahoituksen taso eri rahoitusjärjestelmissä yhtenäistettäisiin. Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi myös eräitä tarkennuksia tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain mukaisesti valmentavan koulutuksen järjestämisoikeutta koskeviin säännöksiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta, kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun voimassa olevan lain muuttamisesta ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2022. Ehdotettu laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun uuden lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

Hallituksen esitys (HE 159/2021) eduskunnalle yhteistoimintalain ja siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi yhteistoimintalaki, joka korvaisi voimassa olevan yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain sekä henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain. Lisäksi ehdotetaan 35 muuhun lakiin edellä mainituista muutoksista johtuvia muutoksia.

Esitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan.

Esityksellä parannettaisiin henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia ja tiedonsaantia. Samalla hyödynnettäisiin sääntelytapaa, jolla työpaikat voisivat itse määrittää tarkemmin, mitä kysymyksiä yrityksen tai yhteisön ja työyhteisön kehittämiseksi on tarpeen käsitellä ja minkälaisissa menettelyissä asiat käsitellään.

Työnantajan ja henkilöstön edustajan olisi käytävä säännönmukaista vuoropuhelua. Vuoropuhelu koskisi yrityksen tai yhteisön kehitysnäkymiä ja taloudellista tilannetta, työpaikan sääntöjä, käytäntöjä ja toimintaperiaatteita, työvoiman käyttötapoja ja henkilöstön rakennetta, osaamistarpeita ja osaamisen kehittämistä sekä työhyvinvoinnin ylläpitämistä ja edistämistä. Osana vuoropuhelua työnantaja laatisi yhteistyössä henkilöstön edustajan kanssa työyhteisön kehittämissuunnitelman työyhteisön suunnitelmalliseksi ja pitkäjänteiseksi kehittämiseksi.

Työnantajan työjohtovallan piiriin kuuluvista olennaisista henkilöstövaikutuksista sekä työvoiman käytön vähentämisestä olisi käytä-

vä muutosneuvottelut. Neuvottelumenettelyt vastaisivat pääpiirteissään voimassa olevaa lakia. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan vahvistettavaksi henkilöstön edustajan oikeutta tehdä neuvotteluiden kuudessa ehdotuksia ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja sekä täsmennettäisiin neuvotteluiden käynnistäminen ajankohtaa.

Henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annettuun lakiin sisältyvät säännökset siirrettäisiin yhteistoimintalakiin. Säännökset, jotka koskevat henkilöstön hallintoedustuksen järjestämistä rajat ylittävissä yhtiöiden sulautumisissa tai jakautumisissa, siirrettäisiin kuitenkin henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) annettuun lakiin. Samalla viimeksi mainitun lain nimikettä muutettaisiin vastaamaan sen muutettua sisältöä. Henkilöstön hallintoedustusta koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin siten, että hallintoedustus olisi järjestettävä toimielimessä, jossa käsitellään tärkeitä liiketoimintaa, taloutta ja henkilöstön asemaa koskevia kysymyksiä.

Yhteistoimintalakia sovellettaisiin yrityksiin ja yhteisöihin, joiden palveluksessa työskentelee vähintään 20 työntekijää. Henkilöstön hallintoedustusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin yrityksiin, joiden Suomessa työskentelevien työntekijöiden määrä on vähintään 150.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022.

VALTIONEUVESTON ASETUKSET

Valtioneuvoston asetus eräistä muovituotteista (771/2021)

Asetus tuli voimaan 23.8.2021.

Jätelain nojalla annettu asetus on osa tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/904 täytäntöönpanoa. Asetuksessa määritetään direktiivin edellyttämiin tuotekieltoihin ja merkintävaatimukseen liittyvät yksityiskohtaisemmat vaatimukset.

Valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanosta (797/2021)

Asetus tuli voimaan 1.9.2021.

Asetus on annettu alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanosta annetun lain nojalla. Asetuksessa annetaan tarkempia määräyksiä EU:n alue- ja rakennepoliitiikan tehtäviä hoitavista viranomaisista ja heidän tehtävistään sekä keskinäisistä suhteista. Lisäksi asetuksessa annetaan tarkentavia säännöksiä myös Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien hallinnoinnista Suomessa.

Valtioneuvoston asetukset Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan hankkeiden rahoittamisesta (866–867/2021)

Asetukset tulivat voimaan 15.10.2021.

Asetukset on annettu alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021) nojalla. Asetuksessa Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta (866/2021) on annettu kansalliset säännökset EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelman varoista vuosina 2021–2027 rahoitettavien hankkeiden kustannusten korvausperusteista, käytettävissä olevista kustannusmalleista, hyväksyttävistä kustannuksista ja kustannusten tukikelpoisuuden yleisistä edellytyksistä. Asetuksen keskeisimpänä vaikutuksena on yksinkertaistettujen kustannusmallien käytön merkittävä laajentuminen.

Asetuksessa alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan hankkeiden rahoittamisesta (867/2021) annetaan tarkempia säännöksiä tuen käyttökohteista ja tukea koskevista yleisistä säännöksistä, tukimenettelyistä sekä erityissäännökset kansallisista

alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden toimeenpanosta ja kustannusten tukikelpoisuudesta. Asetukseen sisältyvät myös Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan ohjelman toimeenpanoa sekä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen toimeenpanoa koskevat erityissäännökset.

KORKEIN OIKEUS

KKO:2021:58

Pakkokeino – Yhteydenpidon rajoittaminen

Pakkokeinolain 4 luvun mukaisella yhteydenpitorajoituksella voidaan rajoittaa tutkintavangin yhdessäoloa kaikkien muiden tutkintavankien kanssa. (Ään.)

PakkokeinoL 4 luku 1 § 1 mom
PakkokeinoL 4 luku 2 § 1 mom

KKO:2021:59

Oikeudenkäyntimenettely – Rikosasia – Vahingonkorvaus – Todistelu – Ihmiskauppa – Törkeä ihmiskauppa

Törkeästä ihmiskaupasta tuomitun A:n oli katsottu saattaneen samassa taloudessa asuneen B:n korvausta vastaan tapahtuneisiin seksuaalisiin tekoihin ja näin seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi. B vaati A:lta vahingonkorvausta saamatta jääneestä ansiosta siltä osin kuin seksuaalipalveluilla saadut varat olivat menneet yksinomaan A:n eikä heidän yhteisen taloutensa hyväksi. B vaati, että vahinko arvioidaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 2 §:n 3 momentin nojalla.

Mainitsemillään perusteilla Korkein oikeus katsoi, ettei oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 2 §:n 3 momentin säännöstä yksityisoikeudellisen saatavan määrän arvioinnista voitu soveltaa, koska asiassa ei ollut esitetty uskottavaa selvitystä vahingonkorvauksen perusteesta.

OK 17 luku 2 § 3 mom

KKO:2021:60

Velallisen rikos – Velallisen epärehellisyys – Todistustaakka

– Syyteoikeus – Syyteoikeuden vanhentuminen

Syytteen mukaan ulosottovelallinen A oli syyllistynyt velallisen epärehellisyyteen käyttämällä määräsvallassaan olleesta yhtiöstä saamansa varat muuhun tarkoitukseen kuin omien velkojensa maksuun tai taloudellisen tilanteensa parantamiseen ja näin pahentamalla oleellisesti maksukyvyttömyytään. Käräjäoikeus ja hovioikeus olivat lukeneet A:n syyksi velallisen epärehellisyyden arvioimatta A:n hyväksyttävien elinkustannusten määrää. Kysymys velallisen epärehellisyyttä koskevan tunnusmerkistön täyttymisestä ja syyttäjän näyttövelvollisuudesta. Kysymys myös syyteoikeuden vanhentumisesta.

RL 39 luku 1 §
RL 8 luku 1 §
Ks. KKO:2004:89, KKO:2011:52

KKO:2021:61

Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuslajin valinta – Yhdyskuntapalvelu

Kysymys siitä, millä perusteilla samasta tekokokonaisuudesta eri tuomioilla määrätty rangaistukset on otettava huomioon rikoslain 6 luvun 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuna muuna painavana syynä, joka estää yhdyskuntapalveluun tuomitsemisen.

RL 6 luku 11 §

KKO:2021:62

Eurooppalainen pidätysmääräys – Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen – Säilössä pitäminen – Pakkokeino – Tehostettu matkustuskielto

A:ta oli vaadittu eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla luovutettavaksi Belgiaan syytetoimenpiteitä varten. Käräjäoikeus oli ennen luovuttamisasian käsittelyä määrännyt säilöön otetun A:n pidettäväksi edelleen säilössä luovuttamispyynnön täytäntöönpanon turvaamiseksi.

Kysymys siitä, olisiko A tullut määrätä säilössä pitämisen sijasta tehostettuun matkustuskieltoon.

KKO:2021:63**Lunastuslaki – Lunastuskorvaus – Kohteenkorvaus – Maankäyttö- ja rakennuslaki – Samanarvoisuusperiaate**

Kaupunki oli lunastanut asunto-osakeyhtiöiden omistamista tonteista osia asemakaavan mukaiseksi katualueeksi. Lunastusta edeltänyt asemakaavan muutos ei ollut vähentänyt tonttien rakennusoikeuden määrää, ja lunastus oli kohdistunut asemakaavan mukaisen rakennusalan ulkopuoliseen tonttien osaan. Lunastettavista alueista suoritettiin korvausta siten, että perusteena käytettiin edellisen asemakaavan mukaista liike- ja asuntokerrostalojen korttelialueen käytötarkoitusta.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevin perustein, että lunastuskorvaus oli määrättävä niin sanotun samanarvoisuusperiaatteen mukaisesti siten, että asemakaava-alueella sitovan tonttijaon mukaisen tonttien jokainen osa oli samanarvoinen. (Ään.)

LunastusL 30 § 1 mom

KKO:2021:64**Törkeän pahoinpitelyn yritys – Vaaran aiheuttaminen**

A oli tietoisena HIV-infektiostaan ollut kerran suojaamattomassa sukupuoliyhteydessä B:n kanssa. HIV-infektio ei ollut tarttunut B:hen.

Korkein oikeus katsoi, että A:n käyttämä HIV-lääkitys ja hänen virensä alhainen viruspitoisuus sekä tekoolosuhteet huomioon ottaen HIV:n tarttuminen oli ollut siinä määrin epätodennäköistä, että rikoslain 5 luvun 1 §:n 2 momentin vaatimus rikoksen täyttymisen vaarasta ei ollut toteutunut. Syyte törkeän pahoinpitelyn yrityksestä hylättiin.

A ei ollut menettelyllään aiheuttanut myöskään vakavaa vaaraa B:n hengelle tai terveydelle, joten myös vaihtoehtoinen syyte vaaran aiheuttamisesta hylättiin.

RL 5 luku 1 § 2 mom

RL 21 luku 5 §

RL 21 luku 6 §

RL 21 luku 13 §

Ks. KKO:2015:84, vrt.

KKO:2015:83

KKO:2021:65**Ylimääräinen muutoksenhaku – Tuomion purkamisen riita-asiasa – Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus – Oikeusvoima – Liikennevakuutus**

Hovioikeus oli tuominnut A:n törkeästä pahoinpitelystä ja B:n avunannosta törkeään pahoinpitelyyn muun ohella sillä perusteella, että A oli potkaisuut asianomistajan B:n noin 50–60 kilometrin tuntinopeudella kuljettaman ajoneuvon kyydistä sillä seurauksella, että asianomistajalle oli ajoneuvosta tielle putoamisen seurauksena aiheutunut muun ohella aivovamma. Hovioikeus oli velvoittanut A:n ja B:n korvaamaan asianomistajalle tämän vaatimat vahingonkorvaukset heidän käräjäoikeudessa myöntämiensä määräien mukaisina. Liikennevakuutusyhtiötä ei ollut kuultu oikeudenkäynnissä.

Korkein oikeus katsoi, että kysymys oli liikennevahingosta, jolloin asiassa olisi tullut soveltaa liikennevakuutuslakia. Koska liikennevakuutusyhtiötä ei ollut oikeudenkäynnissä kuultu, hovioikeuden tuomion oikeusvoima ei ulottunut siihen, eikä sillä siten ollut oikeutta hakea tuomion purkamista vahingonkorvausten osalta. Liikennevakuutusyhtiön hakemus jätettiin tutkimatta.

Ks. KKO:1972-II-87

KKO:2021:66**Työsopimus – Työsopimuksen päättäminen – Työsopimuksen purkautuneena pitäminen**

Työntekijän työsopimuksen mukainen työaika oli ollut 0–40 tuntia viikossa ja hän oli tehnyt työtä vaihtuvissa työkohteissa. Työntekijän vuosiloman jälkeen työnteon oli ollut määrä jatkuva. Loman päättyessä työntekijä ei ollut selvittänyt eikä työnantaja ollut ilmoittanut työntekijälle uutta työkohtetta. Työntekijä ei ollut saapunut työhön lomansa jälkeen, ja työnantaja oli pitänyt työsopimusta työntekijän seitsemän päivän poissaolon jälkeen purkautuneena.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että työnantajalla ei ollut ollut oikeutta käsitellä työntekijän työsopimusta pur-

kautuneena työsopimuslain 8 luvun 3 §:n nojalla.

TSL 8 luku 3 §

KKO:2021:67**Ylimääräinen muutoksenhaku – Kiinteistötoimituksen purkamisen – Maanmittauslaitoksen keskushallinnon esitysoikeus – Kiinteistönmuodostamislaki – Yhteismetsä**

Asianosaisten yhdessä omistamat neljä tilaa oli kiinteistötoimituksessa yhdistetty, ja näin muodostetun kiinteistön alue oli liitetty yhteismetsään. Maanmittauslaitoksen keskushallinto esitti kiinteistötoimituksen purkamista muun muassa sillä perusteella, että yhdistämisestä ja yhteismetsään liittämisestä oli päätetty ilman yhteisomistajan suostumusta. Esitys jätettiin tutkimatta, koska kiinteistöjärjestelmän selvyys tai luotettavuus taikka muukaan yleinen etu ei vaatinut kiinteistötoimituksen purkamista.

Asian käsittely Maanmittauslaitoksen keskushallinnossa oli käynnistynyt kiinteistönomistajan toimenpidepyynnöstä, ja kiinteistönomistaja oli lausumassaan yhtynyt keskushallinnon esitykseen ennen sen toimittamista Korkeimmalle oikeudelle. Korkein oikeus tulkitsi päätöksestä ilmenevillä perusteilla purkuesityksen käsittävän myös kiinteistönomistajan purkuhakemuksen. Asia tutkittiin kiinteistönomistajan purkuhakemuksena hänen toimitettuaan kelpoisuusvaatimuksen täyttävän asiamiehen laatiman purkuhakemuksen täydennyksen, ja toimitus purettiin.

KML 278 § 2 mom

OK 15 luku 1 § 4 mom

OK 31 luku 7 § 1 mom 4 kohta

OK 31 luku 10 § 1 mom

Ks. KKO:2007:88

KKO:2021:68**Vahingonkorvaus – Sopimussuhteeseen perustuva vastuu – Korvattava vahinko**

Kaupunki oli purkanut aluehallintoviraston kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen velkanseuranta-palvelujen järjestämisestä. Valtio vaati sopimuksen oikeudettoman

purkamisen perusteella kaupungilta vahingonkorvausta sille aiheutuneiden ylimääräisten työtuntien kustannuksista.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta tarkemmin ilmenevillä perusteilla, että valtiolle oli aiheutunut korvattava vahinko, vaikka aluehallintoviraston oma henkilökunta oli tehnyt sopimusrikkomuksesta aiheutuneet lisätyöt. Kaupunki velvoitettiin korvaamaan valtiolle sopimusrikkomuksen selvittämisestä johtuneista ylimääräisistä töistä aiheutuneet kustannukset. Sen sijaan uuden sopimuksen tekemisestä aiheutuneet kustannukset eivät oikeuttaneet korvaukseen.

KKO:2021:69

Lentomatrustajan oikeudet – Lennon peruuttaminen – Reklaamaatio – Euroopan unionin oikeus

Lentoyhtiön lento oli peruutettu, ja matkustajat olivat saapuneet korvaavalla lennolla määränpähän yli vuorokauden viivästyneinä. Matkustajat vaativat noin kahden vuoden kahden kuukauden kuluksua lennon peruuntumisesta lentoyhtiöltä vakiokorvausta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 nojalla.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että säilyttääkseen oikeutensa asetuksen mukaiseen korvaukseen lentomatrustajan on lähtökohtaisesti vedottava lennon peruuntumiseen ja viivästyemiseen tai esitettävä korvausvaatimuksensa lentoyhtiölle kohtuullisessa ajassa. Kun lentoyhtiö oli laiminlyönyt lentomatrustajan korvausoikeutta koskevan tiedonantovelvollisuutensa, lentomatrustajien ei kuitenkaan katsottu menettäneen oikeuttaan vaatia korvausta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004 5, 7 ja 14 art

KKO:2021:70

Liikenne-rikos – Liikenneturvallisuuden vaarantaminen – Tielikenne – Väistämisvelvollisuus

A oli tulossa henkilöautolla kaupakeskuksen pysäköintipaikan py-

säköintiruutuuihin johtavalta tieltä pysäköintipaikan sisäiselle kokoojaväylälle. A:n kuljettama henkilöauto törmäsi risteysalueella kokoojaväylää vasemmalta tulleen B:n kuljettaman henkilöauton oikeaan kylkeen. Risteyksessä väistämisvelvollisuutta ei ollut osoitettu liikennemerkillä.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta tarkemmin ilmenevin perustein A:n ja B:n käyttämien teiden ei katsottu olleen ilmeisen eriarvoisia. Näin ollen väistämisvelvollisuutta tuli arvioida tieliikennelain (267/1981) 14 §:n 1 momentin pääsäännön mukaisesti, eikä A ollut risteyksessä väistämisvelvollinen. A oli kuitenkin jättänyt noudattamatta häneltä vaadittavaa erityistä varovaisuutta lähestyessään risteystä liikenneolosuhteisiin nähden liian suurella nopeudella ja syyllistynyt siten liikenneturvallisuuden vaarantamiseen.

TLL 14 § (267/1981)
Ks. KKO:1989:46

KKO:2021:71

Ylimääräinen muutoksenhaku – Tuomion purkaminen rikosasiasa – Laillisuusperiaate – Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate – Rikosuhrimaksu

Käräjäoikeus oli lainvoiman saaneessa tuomiossaan rikoslain 7 luvun 6 §:n 1 momentin nojalla katsonut A:lle aikaisemmin tuomitun rangaistuksen riittäväksi seuraamukseksi myös tässä tuomiossa syyksi luetuista rikoksista sekä määrännyt A:n suorittamaan rikosuhrimaksun valtiolle. Korkein oikeus katsoi ratkaisustaan ilmenevin perustein, että rikosuhrimaksun määrääminen perustui rikosoikeudellinen laillisuusperiaate huomioon ottaen ilmeisesti väärään lain soveltamiseen.

KKO:2021:72

Pakkokeino – Etsintä – Laite-etsintä – Takavarikko – Sinetöidyn aineiston tutkiminen ja hyödyntäminen – Todistelu – Hyödyntämiskielto – Lääkärin salassapito-velvollisuus

Mielenterveyspalveluita tarjoavan A Oy:n tuotantopalvelimeen koh-

distettiin epäillyn tietomurron perusteella erityinen laite-etsintä, jonka yhteydessä A Oy:n asiakastietokannasta eroteltiin teknisesti siihen sisältyvien henkilöiden nimet, henkilötunnukset ja yhteystiedot. Etsintävaltuutetun vastustettua tietojen takavarikoimista ja jäljentämistä aineisto sinetöitiin pakkokeinonlain 8 luvun 11 §:n tarkoittamalla tavalla ja sen tutkiminen ja hyödyntäminen saatettiin luvun 12 §:n mukaisesti tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Korkein oikeus katsoi ratkaisustaan ilmenevillä perusteilla, että sinetöidyn aineiston asiakastiedot viittasivat lähtökohtaisesti hoitosuhteeseen mielenterveyspalveluita tarjoavaan yritykseen ja siellä työskenteleviin terveydenhuollon ammattihenkilöihin. Asiakastiedot olivat oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 14 §:n 1 momentissa tarkoitettuja henkilön terveydentilaa koskevia arkaluonteisia tietoja, joista ei saa todistaa. Sen vuoksi sinetöityä aineistoa ei saanut takavarikoida tai jäljentää rikosasian todisteena käytettäväksi eikä tutkia tai hyödyntää.

PakkokeinoL 7 luku 1 §
PakkokeinoL 7 luku 3 §
PakkokeinoL 8 luku 11 §
PakkokeinoL 8 luku 12 §
OK 17 luku 14 §

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2021:117

Ylimääräinen muutoksenhaku – Tonttijaon hyväksyminen – Purkupuhevalta – Purkamisen edellytykset – Hallintopäätös – Viranhaltijan toimivalta – Menettelyvirhe – Kiinteistöjärjestelmän luotettavuus – Yleinen etu

Maanmittauslaitoksen keskushallinto oli tehnyt korkeimmalle hallinto-oikeudelle kiinteistönmuodostamislain 278 §:n 2 momentin nojalla purkuesityksen, joka koski kaupungin viranhaltijan tekemää lainvoimaista päätöstä erillisen tonttijaon hyväksymisestä. Perusteena purkuesitykselle oli se, että tontti-

jaon hyväksyneellä kaupungin viranhaltijalla ei ollut ollut toimivaltaa päätöksen tekemiseen.

Erillisen tonttijaon hyväksymisestä tehdään kiinteistörekisteriasetuksen 7 §:n 6 kohdan mukaisesti merkintä kiinteistörekisteriin kunakin muodostettavan rekisteriyksikön kohdalle. Kun lisäksi otettiin huomioon, että päätös erillisen tonttijaon hyväksymisestä oli maankäyttö- ja rakennuslain 79 §:n nojalla tehty hallintopäätös, kysymys oli sellaisesta kiinteistönmuodostamislain 278 §:n 2 momentissa tarkoitettusta päätöksestä, jonka osalta maanmittauslaitoksen keskushallinnon purkuesityksen käsittely kuului korkeimman hallinto-oikeuden toimivaltaan.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että kiinteistönmuodostamislain 278 §:n 2 momentti on purkupuhevaltaa koskeva erityissäännös, jossa ei säädetä niistä edellytyksistä, joilla päätös voidaan purkaa. Lainvoiman saaneen hallintopäätöksen purkamisen edellytyksistä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 117 §:n yleissäännöksessä.

Asiassa oli selvitetty, että kaupungin viranhaltija oli tehnyt purkuesityksen kohteena olevan erillisen tonttijaon hyväksymistä koskevan päätöksen ilman, että hänellä oli ollut siihen hoitamaansa virkaan, kaupungin sisäiseen määräykseen tai kaupungin ja Maanmittauslaitoksen tekemään sopimukseen perustuvaa toimivaltaa. Tonttijaon hyväksymistä koskevan asian käsittelyssä oli näin ollen tapahtunut oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 117 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu menettelyvirhe.

Purkuesityksen kohteena olevan päätöksen ei ollut esitetty olevan sisällöllisesti lainvastainen eikä tapahtuneesta menettelyvirheestä ollut myöskään selvitetty aiheutuneen asianosaisille oikeudenmennyksiä tai muuta haittaa. Hallintoasioiden päätöksenteon lainmukaisuuden varmistamisen keskeisiä edellytyksiä oli kuitenkin se, että viranomaisella oli toimivalta päätöksen tekemiseen. Jos päätöksen tehnyt viranomainen ei ollut asiassa toimivaltainen, tehty hallintopäätös oli lähtökohtaisesti mitätön

ja vailla oikeusvaikutuksia. Tämän vuoksi ja kun erityisesti otettiin huomioon kiinteistöjärjestelmään kohdistuva julkisen luotettavuuden vaatimus ja erillisen tonttijaon hyväksymistä koskevan päätöksen merkitys kiinteistön lohkomistomituksen perusteena, nyt kysymyksessä ollutta menettelyvirhettä oli pidettävä vakavana.

Edellä lausuttu huomioon ottaen yleisen edun oli oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 117 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla katsottava vaativan päätöksen purkamista ja Maanmittauslaitoksen keskushallinnolla oli näissä oloissa ollut oikeus tehdä kiinteistönmuodostamislain 278 §:n 2 momentin nojalla esitys päätöksen purkamisesta korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Esityksen kohteena oleva viranhaltijapäätös oli purettava ja asia oli palautettava kaupungin toimivaltaiselle viranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi.

Kiinteistönmuodostamislaki 278 § 2 momentti

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 3 §, 117 § ja 118 § 2 momentti

Maankäyttö- ja rakennuslaki 79 § 2, 4 ja 5 momentti

Maankäyttö- ja rakennusasetus 37 § 4 momentti

Laki Maanmittauslaitoksesta (900/2013) 2 § 3 momentti (580/2014)

Kiinteistörekisterilaki 7 § 1 ja 2 momentti

Kiinteistörekisteriasetus 7 § 6 kohta

KHO:2021:119

Ylimääräinen muutoksenhaku – Purkuhakemus – Velvollisuus käyttää asianajajaa, julkista oikeusavustajaa tai luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa – Asianajajan hakemus omassa asiassa

Asianajaja oli hakenut omaa verotustaan koskevan päätöksen purkamista. Asiassa oli ratkaistava, oliko asianajajan käytettävä häntä itseään koskevan päätöksen purkamista koskeneessa asiassa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 118 §:n 5 momentissa tarkoitettua asianajajaa, julkista oi-

keusavustajaa tai luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 118 §:n 5 momentissa ei ollut säädetty muita hakijoita kuin viranomaisia ja hallintotuomioistuimia koskeva poikkeus säännöksen mukaiseen velvollisuuteen. Säännös koski siten sanamuotonsa mukaan myös asianajajaa, julkista oikeusavustajaa tai luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa tämän hakiessa purkua omassa asiassa.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 118 §:n 5 momentin tarkoituksena oli lain esitöiden mukaan vähentää perusteettomia purkuhakemuksia ja parantaa aiheellisten hakemusten laatua. Säännöksellä oli pyritty estämään sitä, että purun hakemiseen turvaudutaan liian kevyin perustein, ja mahdollistamaan se, että korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi tuli vain sellaisia purkuasioita, joissa purun aiheellisuutta ja oikeudellisia edellytyksiä oli myös hakijan taholta erityisesti harkittu. Korkein hallinto-oikeus katsoi tämän tarkoituksen toteutumisen kannalta olevan olennaista, että päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja oli asian suhteen ulkopuolinen henkilö.

Purkuhakemuksen kohteena olleessa verotusta koskevassa asiassa hakijan käytettävissä olivat jo olleet varsinaiset muutoksenhakukeinot. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 118 §:n 5 momentin mukainen velvollisuus ei siten ollut estänyt hakijaa saamasta asiaansa tuomioistuimen tutkittavaksi eikä se ollut muutoinkaan yhteensopimaton muun ohella tuomioistuimeen pääsyä koskevien vaatimusten kanssa.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että purkuhakemuksen omassa asiassa tehneen asianajajan oli käytettävä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 118 §:n 5 momentissa tarkoitettua asianajajaa, julkista oikeusavustajaa tai luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa. Kun hakija ei hänelle varatusta tilaisuudesta huolimatta ollut näin

tehnyt, hakemus jätettiin tutkimatta.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 118 § 5 momentti

KHO:2021:122

Toimeentulotuki – Toimeentulotuen myöntäminen – Valitusaika – Valituksen toimittamisen määräaika – Valitusosoitus – Valitusosoitus hallinto-oikeuteen – Valitusosoituksen puutteet – Sähköinen asiointi – Virheellisen valitusosoituksen vaikutus

Viranomaisen päätöksiin liitettyistä valitusosoituksista puuttuivat maininnat siitä, että valituskirjan tulee olla perillä paitsi valitusajan viimeisenä päivänä myös ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämän vuoksi hallinto-oikeuden ei olisi tullut jättää valitusta myöhään tehtynä tutkimatta.

Laki toimeentulotuesta 24 § 1 momentti

Hallintolaki 47 § 1 ja 2 momentti

Sosiaalihuoltolaki 51 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 13 § 2 ja 3 momentti, 14 § 1 momentti ja 17 § 1 momentti

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 7 § 1 ja 2 momentti, 8 § ja 10 § 1 momentti

Laki säädettyjen määräaikain laskeamisesta 6 § 1 momentti

Asetus valtion virastojen aukiolosta (332/1994) 1 §

KHO:2021:129

Toimeentulotuki – Toimeentulotuen myöntäminen – Perustoimeentulotuki – Käytettävissä olevat varat – Pankkitili – Säästöt – Toimeentulotuen viimesijaisuus – Kansaneläkelaitos

Sosiaalihuollon asiakkaan pankkitilillä olleet säästöt, jotka olivat kertyneet muun ohella aiemmin myönnetystä perustoimeentulotuesta, voitiin ottaa huomioon käytettävissä olevina varoina määriteltäessä hänen oikeuttaan perustoimeentulotukeen myöhemmiltä kuukausilta.

Laki toimeentulotuesta 1 § 1 momentti, 2 § 1 momentti, 6 §, 7 §, 11 § ja 12 §

KHO:2021:138

Kiinteistöjen ja asuntojen välityslikkeet – Vastaava hoitaja – Vastaavaan hoitajan velvollisuus huolehtia toiminnan harjoittamisesta lainmukaisesti – Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus – Valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot – Tietojen antamatta jättäminen – Varoitus

Aluehallintovirasto oli välityslikkeiden valvontaa koskevassa asiassa pyytänyt laissa säädetyn tiedonsaantioikeuden nojalla valvonnan kohteelta asiakirjoja ja muita tietoja yksilöidyllä selvityspyynnöllä viraston asettamassa määräajassa. Välityslikkeen vastaava hoitaja oli toimittanut virastolle yksittäisiä asiakirjoja ja muita tietoja. Pyydettyjen tietojen antaminen oli olenaisiin osin laiminlyöty, eikä syytä tietojen antamatta jättämiselle ollut tuotu esiin. Aluehallintovirasto oli antanut välityslikkeelle varoituksen, kun tietoja ei ollut annettu välityslikelain edellyttämällä tavalla ja liikkeen vastaava hoitaja oli laiminlyönyt velvollisuutensa huolehtia siitä, että toiminnassa noudatetaan lakia.

Hallinto-oikeus oli kumonnut aluehallintoviraston päätöksen. Hallinto-oikeuden mukaan aluehallintovirasto olisi voinut välityslikelain 18 §:n 2 momentin ensimmäinen virkkeen nojalla kehottaa välityslikkeettä määräajassa täyttämään velvollisuutensa antaa tietoja. Hallinto-oikeuden mukaan muiden momentissa tarkoitettujen pakkokeinojen käyttäminen olisi voinut tulla harkittavaksi vasta sitten, jos laiminlyönti kehotuksesta huolimatta olisi toistunut.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että välityslikelain 5 §:n 1 momentin perusteella välityslikkeen vastaava hoitaja on velvollinen huolehtimaan muun ohella siitä, että toimintaa harjoitetaan lainmukaisesti. Kun välityslikkeen vastaava hoitaja ei ollut huolehtinut siitä, että aluehallintovirastolle annettiin laissa säädetyn tiedonsaantioikeuden perusteella pyydetty asiakirjat ja muut tiedot, eikä hyväksyttävää syytä tietojen antamatta jättämiselle ollut ilmennyt, vastaava hoitaja oli laiminlyönyt välityslikelain 5 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden.

Varoituksen antamiselle oli siten ollut välityslikelain 18 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä säädetty peruste. Toisin kuin hallinto-oikeus oli todennut, mainitun momentin ensimmäisestä virkkeestä ei johtunut, että varoitus olisi tullut kysymykseen ainoastaan, jos välityslikkeettä olisi ensin kehoitettu uudelleen antamaan samat tiedot, jotka sitä oli yksilöidyssä selvityspyynnössä jo pyydetty antamaan. Asian olosuhteissa varoitusta ei myöskään ollut pidettävä liian ankarana seuraamuksena.

Hallinto-oikeuden päätös kumottiin ja aluehallintoviraston päätös varoituksen antamisesta saatettiin voimaan.

Kiinteistönvälityslikkeistä ja vuokrahuoneiston välityslikkeistä annettu laki (välityslikelaki) 5 § 1 momentti, 17 § 1 ja 2 momentti sekä 18 § 2 momentti

Ympäristöasiat

KHO:2021:132

Vesilaki – Vesitalousasia – Ojitus – Yhteinen oja – Putkioja – Ojan kunnossapito – Hallintopakko – Ojitus toiminta – Kuivatusvesien johtaminen toiseen ojaan – Sopimukseen rinnastettava pitkäaikainen ja vakiintunut käytäntö

A:n kiinteistön yläpuolisten kiinteistöjen hule- ja kuivatusvesiä oli johdettu A:n kiinteistöllä sijaitsevaan ojaan pääosin nykyisellä tavalla keskeytymättä viimeistään 1960-luvulta alkaen. A:n kiinteistöllä sijaitsevaan ojaan oli asennettu salaojaputki viimeistään 1990-luvun lopulla, ja yläpuolisten kiinteistöjen vesiä oli johdettu ojaan putkittamisen jälkeen.

A oli hakemuksessaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle vaatinut kieltämään vesien johtamisen kiinteistöllään sijaitsevaan putkiojaan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen oli päätöksellään jättänyt asian vesilain 5 luvun 5 §:n mukaisen riidanratkaisun osalta sikseen. Jos A kuitenkin halusi asian ratkaistavaksi hallintopäätöksellä, asia tuli päätöksen mukaan panna vireille ojitusoimitusta koskevana hakemusasiانا.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että kysymys oli vesilain 14 luvun 14 §:n 1 momentin nojalla vireille pantavasta hallintopakkoasiasta. Jättämällä asian sikseen ympäristönsuojeluviranomainen oli tosiasiallisesti hylännyt A:n hakemuksen varaamatta vaatimuksen kohteille ja muille asianosaisille tilaisuutta tulla kuulluksi hallintopakkovaatimuksesta.

Koska kyse oli vesitaloushankkeesta, jonka täytäntöönpano oli laillisesti aloitettu ennen vesilain voimaantuloa, hankkeen laillisuuden arviointiin sovellettiin vanhaa vesilakia.

Korkein hallinto-oikeus totesi hallinto-oikeuden tavoin, että kiinteistöjen vesien johtamistapa perustui kiinteistönomistajien yhteisesti noudattamaan käytäntöön, jonka voitiin sen pitkäaikaisuuden ja vakiintuneisuuden vuoksi katsoa rinnastuvan kiinteistönomistajien väliseen sopimukseen. Vanhan vesilain 12 luvun 6 §:n 1 momentin mukaisesti tällainen sopimukseen rinnastuva käytäntö sitoi myös kiinteistöjen nykyisiä omistajia.

Vanhan vesilain 6 luvun 9 §:n 3 momentin mukaan toiselle kuuluvaan putkiojaan ei saa johtaa vettä ilman omistajan suostumusta, jos veden pois johtaminen kohtuuttomasti kustannuksitta muutoinkin on mahdollista. Muiden kiinteistöjen oikeus johtaa vettä A:n nykyisin omistamalla kiinteistöllä sijainneeseen avo-ojaan oli saadun selvityksen perusteella syntynyt alueen kiinteistönomistajien yhteisymmärryksessä ennen ojan muuttamista putkiojaksi 1990-luvun lopulla. Johtamiseen ei tämän vuoksi ollut tarvittu A:n erillistä suostumusta. A:n vaatimus kieltää yläpuolisilta kiinteistöiltä tapahtuva vesien johtaminen kiinteistöllään sijaitsevaan putkiojaan oli tullut hallintopakkohakemuksena hylättyä.

Hallinto-oikeus oli valituksenalaisen päätöksensä perusteluissa katsonut, että A oli kiinteistön omistaja ja ojan hyödynsaajana velvollinen huolehtimaan putkiojan kunnossapidosta. Tältä osin korkein hallinto-oikeus totesi, että A:n kiinteistöllä sijaitseva putkioja muodosti alimman osuuden usean kiinteistön kautta kulkevasta ojasta, jota pitkin kiinteistöjen kuivatusve-

det johdettiin vesistöön. Putkioja oli siten A:n kiinteistöä ja muita kiinteistöjä palveleva yhteinen oja.

Ojitus oli muun ohella toteutettava niin, ettei toiselle kuuluvalla alueella aiheutunut vahingollista vettymistä tai muuta edunmenetystä. A:n ja muiden kyseisestä ojituksen hyötyä saavien kiinteistönomistajien oli hyödynsaajina pidettävä oja kunnossa siten kuin vesilain 5 luvun 7 §:ssä säädetään.

Asiassa saadun selvityksen perusteella A:n kiinteistöllä sijaitsevan putkiojan kunnossapidosta ei ollut erikseen tarkemmin sovittu eikä kunnossapidosta vallinnut yhteisymmärrystä kaikkien asianosaisten kesken. Putkiojan hyödynsaajina olivat saadun selvityksen perusteella vähintään kolmen kiinteistön omistajat. Näin ollen putkiojan kunnossapitoa koskeva mahdollinen erimielisyys oli käsiteltävä ojitustoimituksessa.

Vesilaki 2 luku 7 §, 5 luku 2 § 1 momentti, 4 § 1 momentti 4 kohta, 5 § 1 momentti 3 kohta, 7 § 1 momentti, 8 § 1 momentti ja 31 § 1 momentti, 14 luku 4 § 1 ja 2 momentti, 5 § 1 momentti ja 14 § 1 momentti 1 kohta sekä 19 luku 1 § 1 momentti ja 4 §
Vanha vesilaki (264/1961) 6 luku 9 § 3 momentti ja 12 luku 6 § 1 momentti
Hallintolaki 34 §

KHO:2021:133

Maankäyttö ja rakentaminen – Rakennusvalvonta – Hallintopakko – Uhkasakon asettaminen ja tuomitseminen – Käyttö- ja hallintaoikeus – Lahjakirja – Rakennuksen purkamisvelvoite – Oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus

Ympäristö- ja rakennuslautakunta oli asettanut uhkasakon muun ohella huonokuntoisten ja vaaraa aiheuttavien rakennusten purkamista koskevan velvoitteen tehoteeksi A:lle, jonka maksettavaksi uhkasakko oli myös tuomittu. A:lla oli ollut velvoitteen kohteena olevaan kiinteistöön ja sen tuottoon lahjakirjassa pidätetty elinikäinen käyttö- ja hallintaoikeus ainakin 1.7.1991 lähtien. Kiinteistö rakennuksineen oli vuonna 2015 myyty

pakkohuutokaupalla E:lle, ja A:n käyttö- ja hallintaoikeus oli sellaisenaan jäänyt rasittamaan kiinteistöä.

A:n käyttö- ja hallintaoikeus kiinteistöön perustui lahjakirjaan. Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei asiassa ollut esitetty selvitystä siitä, että lahjakirjassa pidätettyä käyttö- ja hallintaoikeutta kiinteistöön olisi sisällöltään tai laajuudeltaan rajoitettu tai A:lla lahjan antajana olisi ollut tarkoitus sitä sisällöltään tai laajuudeltaan rajoittaa. A oli myös tosiasiasa ryhtynyt purkamaan rakennuksia kunnostus- tai purkukehotuksen saatuaan. A oli siten hallinnut kiinteistöä ja sillä sijaitsevia rakennuksia sekä käyttänyt niitä koskevaa määräysvaltaa. Kun lisäksi otettiin huomioon, että valvontatoimenpiteisiin johtanut ilmoitus rakennusten huonosta kunnosta oli tullut kiinteistön omistaja E:lta, oli selvitetty, ettei kiinteistön omistaja vastustanut rakennusten purkamista.

Näin ollen korkein hallinto-oikeus katsoi, että A:lla kiinteistön käyttö- ja hallintaoikeuden haltijana oli ollut maankäyttö- ja rakennuslain 166 §:ssä tarkoitettu kiinteistöä ja sillä sijaitsevia rakennuksia koskeva kunnossapitovelvollisuus ja uhkasakkolain 7 §:ssä tarkoitettu oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus asetettujen velvoitteiden noudattamiseen. Koska A oli laiminlyönyt kunnossapitovelvollisuutensa ja koska rakennukset oli todettu huonokuntoisiksi ja vaaralliseksi, ympäristö- ja rakennuslautakunta oli voinut asettaa rakennusten purkamista koskevan päävelvoitteen A:n noudatettavaksi. Hänen maksettavakseen oli siten voituttu myös tuomita sanotun päävelvoitteen laiminlyönnin varalta asetettu uhkasakko.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 166 § 1 momentti ja 3 momentti, 182 § 1 momentti
Uhkasakkolaki 6 §, 7 § 1 momentti, 10 § 1 momentti

KHO:2021:137

Maankäyttö ja rakentaminen – Rakennuslupa – Rakennusluvan myöntämisedellytykset – Yleiskaava – Rakennusjärjestys –

Asuinrakennukseen liittyvä saunarakennus – Lomarakenus

A:lle oli myönnetty rakennuslupa saunarakennuksen rakentamiseen ja vanhan saunarakennuksen purkamiseen. Rakennuspaikka sijaitsi rantayleiskaavassa osoitetulla maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M). Kiinteistölle oli kaavassa osoitettu yhden asunon rakennuspaikka merkinnällä 1 A. M-alueelle oli yleiskaavassa osoitettu 1 A-alueen asuinrakennukseen liittyvän rantasaunan rakennuspaikka, jonka enimmäiskoko oli 35 kerrosneliometriä. Rakennusjärjestyksen mukaan rantasaunan kerrosalasta pesu-, löyly- ja pukeutumistilojen osuuden tuli olla vähintään 50 prosenttia.

Hallinto-oikeus oli naapurin valituksesta kumonnut rakennuslupapäätöksen ja hylännyt hakemuksen. Hallinto-oikeus katsoi, ettei rakennusta voitu ominaisuuksiltaan pitää rantayleiskaavan mukaisena rantasaunana, vaan kyse oli lomarakennuksesta, joka muodosti rantavyöhykkeelle itsenäisen rakennuspaikan. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli A:n valituksesta ratkaistavana, oliko kyseessä yleiskaavassa ja kunnan rakennusjärjestyksessä tarkoitettu saunarakennus, jolle rakennustarkastajan oli tullut myöntää hakemuksen mukainen rakennuslupa.

Hakemusasiakirjojen mukaan rakennus koostui kahdesta osasta, josta sauna-, pesu- ja pukeutumistilojen osuus oli hieman yli 50 prosenttia ja takkatuvan osuus vähän alle 50 prosenttia. Rantayleiskaavassa saunarakennukselle merkitty rakennusoikeus ei ylittynyt ja tilat täyttivät käyttötarkoituksensa puolesta saunalle rakennusjärjestyksessä asetetut edellytykset. Kun edelleen otettiin huomioon rakennuksen varustelutasosta esitetty ja muun ohella se, ettei rakennuksessa ollut keittiötiloja, sähköliityntää tai juoksevaa vettä, rakennusta oli myös varustelunsa puolesta pidettävä tavanomaisena saunarakennuksena. Yksinään se seikka, että rakennuksen osissa oli erilliset tulisijat ja hormit, ei ollut peruste tulkita rakennuksen käyttötarkoitusta hakemuksesta poikkeavasti.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että rakentaminen täytti rantayleiskaavan ja sitä täydentävän rakennusjärjestyksen määräykset sekä muut maankäyttö- ja rakennuslaisa säädetty rakennusluvan myöntämisen edellytykset. Rakennuslupa oli siten tullut myöntää hakemuksen mukaisena. Tämän vuoksi hallinto-oikeuden päätös kumottiin ja rakennuslupapäätös saatettiin voimaan.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 14 § 2 ja 3 momentti, 116 § 2 momentti, 117 § 1 momentti, 125 § 1 momentti, 136 § 1 momentti
Ks. ja vrt. KHO 2004:3

Verotusasiat

KHO:2021:123

Elinkeinotulon verotus – Korkeimpojen vähentäminen – Korkeimvähennysrajoitusten soveltaminen – Koron käsite – Koronvaihtosopimus – Ennen 17.6.2016 otetut lainat – Konserniyhteys – Määräysvalta – Tasevaihdo – Tasetesti – Konsernitase

A Oy oli ottanut kahdelta luottolaitokselta lainan, jossa viitekoroksi oli sovittu kolmen kuukauden euribor-korko. A Oy oli solminut toisen lainanantajan kanssa koronvaihtosopimuksen, jossa A Oy:n maksettavaksi tulevaksi kiinteäksi koroksi oli sovittu 0,512 prosentin vuotuisen korko ja koronvaihtosopimuksen toisen osapuolen maksettavaksi kolmen kuukauden euribor-korkoon perustuva suoritus. Johdannaisopimukseen sisältyi lisäksi floor-määräys. Koronvaihtosopimuksen tarkoituksena oli suojata A Oy:tä korkojen nousulta. Koska viitekoroksi oli ollut negatiivinen, A Oy:n maksettavaksi tuli kuitenkin koronvaihtosopimuksen nojalla kiinteän koron lisäksi negatiivinen vaihtuva korko. A Oy oli lisäksi maksanut floor-määräyksestä johdettavan preemion. Korkein hallinto-oikeus katsoi, kun otettiin huomioon myös direktiivin ATAD 2016/1164/EU tulkintavaikutus, että korkojohdannaisopimuksen nojalla A Oy:n maksettavaksi tulevia suorituksia oli pidettävä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a §:n 2 momentissa tarkoitettui-

na korkoa vastaavina suorituksina, jotka ovat korvausta vieraasta pääomasta ja jotka oli otettava huomioon nettokorkomenoja laskettaessa.

A Oy:n koko osakekannan omisti B AB. Toisistaan riippumattomat luxemburgilaiset C S.A. ja D S.á r.l. omistivat kumpikin 50 prosenttia B AB:n osakekannasta. C S.A.:lla ja D S.á r.l.:lla oli näiden välillä solmitun yhteisyrityssopimuksen perusteella yhtä suuri edustus B AB:n hallituksessa ja hallituksen jäsenet nimittivät keskuudestaan hallituksen puheenjohtajan, jolla ei ollut ratkaisevaa äänioikeutta äänestystilanteissa. Jos äännet menivät tasan eikä osakkaiden välistä erimielisyyttä saatu ratkaistuksi, osakkaat etenivät yhteistyösopimuksen mukaiseen lunastusmenettelyyn, jossa sovittiin yhteisyrityksen purkamisesta. Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei kummallakaan B AB:n osakaista ollut määräysvaltaa B AB:ssä eikä A Oy:ssä. Tämän vuoksi A Oy:n B AB:n osakkailta saamien lainojen korot eivät olleet konserniyhteydessä oleville osapuolille suoritettuja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a §:n 4 momentin 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla. Koska keskusverolautakunnalla oli asiasta toinen käsitys, asia palautettiin keskusverolautakunnalle mainitun siirtymäsäännöksen muiden soveltamis-edellytysten tutkimiseksi.

B AB laati konsernitilinpäätöksen, johon A Oy sisältyi. B AB:n laatimaa kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaista vahvistettua konsernitasetta oli pidettävä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n 1 momentin 4 kohdassa ja 5 momentissa tarkoitettuna koko konsernin taseena.

Ennakkoratkaisu verovuosille 2019–2021.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 18 § 1 momentti 2 kohta, 18 a § 1 momentti, 2 momentti, 4 momentti ja 6 momentti sekä 18 b § 1 momentti 4 kohta ja 5 momentti
Laki verotusmenettelystä 31 § 2 momentti

Kirjanpitolaki 1 luku 5 § 1 momentti

Neuvoston direktiivi sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntö-

jen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta 2016/1164/EU 2 artikla 1 kohta ja 10 kohta, 3 artikla sekä 4 artikla 1 kohta, 4 kohta a alakohta ja 5 kohta

KHO:2021:126

Valmisteverotus – Virvoitusjuomaverotus – Verovelvollisuus – Veronalaisuus – Vähittäismyyntipaikassa valmistaminen – Smoothiebaari – Muu alkoholiton juoma – Smoothie

A Oy valmisti ja myi smoothiebaareissaan erilaisia smoothieita, tuoremehuja ja mehushotteja. Pääsääntöisesti tuotteet valmistettiin asiakkaiden tilauksesta suoraan kuluttavaksi, mutta pieniä määriä valmistettiin myös etukäteen vitriiniin myyntiä varten. Smoothien perusraaka-aineena käytettiin hedelmiä, marjoja ja vihanneksia sekä jääpaloja, mutta niihin voitiin lisätä myös hedelmistä tai marjoista puristettua mehua taikka esimerkiksi jogurttia tai kookosmaitoa. Smoothieiden koostumus oli paksua, ja niitä nautittiin normaalia leveämällä juomapillillä.

Asiassa oli kysymys siitä, oliko A Oy valmisteverovelvollinen vähittäismyyntivaiheessa eli smoothiebaareissa tapahtuvasta valmistustoiminnastaan ja oliko yhtiön smoothie virvoitusjuomaveron alainen tuote.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että valmisteverodirektiivissä ja valmisteverotuslaissa säädetään nimenomaisesti vain sellaisten tuotteiden eli energiahyödykkeiden, alkoholin ja tupakkatuotteiden valmisteverotuksesta, joita ei käytännössä valmisteta vähittäismyyntivaiheessa. Koska Suomessa on kansallisesti valmisteverodirektiivin sallimana säädetty valmisteveron alaiseksi virvoitusjuomaverolaisia tarkoitettuja tuotteita, joita voidaan valmistaa myös vähittäismyyntivaiheessa, ja koska valmisteverotuslain säännökset eivät rajoita verovelvollisuutta vain tuotanto- tai tukkuportaaseen, A Oy oli verovelvollinen vähittäismyyntivaiheessa valmistamistaan valmisteveron alaisista tuotteista. Koska valmisteverotuslain mukaan myös väliaikaisen verottomuusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuva valmistus on ve-

rollista, asiassa ei ollut merkitystä sillä, että A Oy:llä ei ollut valtuutetun varastonpitäjän lupaa. A Oy:tä oli siten pidettävä verovelvollisena smoothiebaareissa harjoittamastaan valmisteveron alaisten tuotteiden valmistustoiminnasta.

Virvoitusjuomaverotusta kannetaan muun ohella tullitariffinimikkeessä 2202 tarkoitettua vedestä ja muusta alkoholittomasta juomasta. Korkein hallinto-oikeus totesi yhdistetyn nimikkeistön yleisiin tulkintasääntöihin ja unionin tuomioistuinten oikeuskäytäntöön viitaten, että ratkaisevaa tuotteen luokittelemisessa muuksi alkoholittomaksi juomaksi oli sen nestemäinen muoto. A Oy:n valmistamat smoothiet olivat juotavissa juomapillillä. Riittävän nestemäinen koostumus saavutettiin lisäämällä tuotteeseen jääpaloja sekä tarvittaessa hedelmistä tai marjoista puristettua mehua, jogurttia tai kookosmaitoa. Smoothiet olivat kyseisessä nimikkeessä tarkoitettuja tuotteita, joiden valmistamisesta A Oy:n oli suoritettava virvoitusjuomaverotus.

Jälkiverotukset verokausilta 1/2013–5/2016 ja 7/2016–5/2017.

Laki makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta, 1.1.2017 alkaen laki virvoitusjuomaverosta 1 § 1 momentti (1127/2010 ja 1535/2016) ja 2 § 1 momentti 3 kohta (1127/2010 ja 1084/2013) ja 1 kohta (1535/2016) ja 2 momentti sekä 5 § (1127/2010) Valmisteverotuslaki 1 § 3 momentti, 2 §, 7 §, 8 § 3 kohta ja 12 § 1 momentti 5 kohta

Neuvoston direktiivi 2008/118/EY valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä ja direktiivin 92/12/ETY kumoamisesta 1 artikla 3 kohta a alakohta, 2 artikla a alakohta, 7 artikla 1 kohta ja 2 kohta c alakohta sekä 8 artikla 1 kohta c alakohta

Komission asetus (EY) N:o 948/2009 tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta; yhdistetyn nimikkeistön yleisten tulkintasääntöjen 1. sääntö, tullitaulukon ryhmää 22 koskevien huomautusten 1 kohta a alakohta ja 3 kohta, nimikettä 2202 koskeva tavarankuvaus

Unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-114/80, Ritter v. Oberfinanzdirektion Hamburg (EU:C:1981:79) ja C-325/99, van de Water (EU:C:2001:201)

KHO:2021:135

Elinkeinotulon verotus – Tulonveronalaisuus – Osakkeiden myynti – Pääomasijoitustoiminta – Hankintayhtiö – Kaksiportainen hankintarakente

Pääomasijoitustoimintaa harjoittava C Oy oli B Oy:n osakkeiden hankintaa varten perustanut D Oy:n ja tämän täysin omistaman A Oyj:n, jonka omistukseen B Oy:n osakkeet tulivat. Asiassa oli kysymys siitä, oliko osakkeista saatava luovutushinta A Oyj:n veronalaista tuloa, jos A Oyj myi B Oy:n osakkeet.

Korkein hallinto-oikeus viittasi aiempaan oikeuskäytäntöön, jonka mukaan pääomasijoittajan sijoituskohteen hankintaa varten perustaman yhtiön katsottiin olevan pääomansijoittaja. Nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa mainitussa korkeimman hallinto-oikeuden aikaisemmassa päätöksessä esillä olleen yksiportaisen hankintarakenteen sijasta kysymyksessä oli kaksiportainen hankintarakente. Kun otettiin huomioon A Oyj:n asema C Oy:n harjoittaman pääomasijoitustoiminnan kokonaisuudessa sekä se, että käyttöomaisuusosakkeiden luovutusten verovapauslainsäädännön tarkoituksena ei ole vapauttaa verosta pääomasijoitustoimialan yritystoiminnan tuloa, A Oyj:n oli katsottava harjoittavan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pääomasijoitustoimintaa. Tässä arvioinnissa ei merkitystä ollut sillä, että osa B Oy:n johtohenkilöistä oli siirretty A Oyj:n palvelukseen, minkä johdosta A Oyj oli veloittanut johtamiseen liittyvistä palveluista B Oy:tä. Täten A Oyj:n B Oy:n osakkeiden myynnistä saamat tulot olivat A Oyj:n veronalaista elinkeinotuloa.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 6 § 1 momentti 1 kohta
Ks. myös KHO 2010:12

KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2021-56

Tuomioistuimen päätösvaltaisuus – Oikeudenkäyntimenettely – Asianosaisen osallistuminen – Todistelu – Näytön arviointi – Videokuuleminen

Diaarinumero: R2021/389

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Vaasan hovioikeus 19.3.2021 R20/286

Hovioikeus toimitti pääkäsittelyn, johon yksi kokoonpanon kolmesta jäsenestä osallistui videoyhteyden välityksellä. Myös asianosaiset ja todistajat osallistuivat pääkäsittelyyn videoyhteyden välityksellä. Kysymys hovioikeuden päätösvaltaisuudesta ja menettelyn oikeellisuudesta.

VL:2021-61

Ylimääräinen muutoksenhaku – Menetetyn määräajan palauttaminen

Diaarinumero: R2021/400

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Turun hovioikeus 11.5.2021 H 21/127

A oli haastettu yhdyskuntapalvelun muuntamista koskevaan käräjäoikeuden pääkäsittelyyn uhalla, että asia voitiin ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta. A ei ollut ollut paikalla pääkäsittelyssä, jonka päätteeksi käräjäoikeus oli muuntanut yhdyskuntapalvelun vankeudeksi. Käräjäoikeus oli käsittelyä seuraavana päivänä lähettänyt postitse A:lle tiedot tuomitusta seuraamuksesta sekä muutoksenhakuohjeet.

A vaati hovioikeudelta määräjän palauttamista tyytymättömyyden ilmoittamiseksi käräjäoikeuden tuomioon sillä perusteella, että käräjäoikeuden lähettämät asiakirjat eivät olleet saapuneet hänelle eikä hän siten ollut saanut ajoissa tietoa tuomiosta. Hovioikeus hylkäsi hakemuksen.

Kysymys määräjän palauttamisen edellytyksistä.

VL:2021-65

Asunto-osakeyhtiö – Asunto-osakeyhtiön osakkeet ja osakkeenomistajat – Osakkeen lunastaminen – Yhtiöjärjestys – Yhtiöjärjestyksen tulkinta

Diaarinumero: S2021/8

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 6.11.2020 S 19/2763

Asunto-osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan lunastusoikeus koski kaikkia muita kuin erikseen mainittuja saantoja, jollaiseksi yhtiön nykyisten osakkeenomistajien välisiä siirtoja ei ollut nimenomaisesti määrätty. Kysymys siitä, kuuluiko kauppa, jossa osakkeen saajana oli yhtiön nykyinen osakkeenomistaja, lunastusoikeuden piiriin.

VL:2021-67

Vahingonkorvaus – Julkisyhteisön korvausvastuu

Diaarinumero: S2021/237

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 4.3.2021 S20/1738

Kysymys valtion velvollisuudesta suorittaa A:lle vahingonkorvausta sillä perusteella, että poliisi oli oma-aloitteisesti antanut ulosottovi-

ranomaiselle tiedon A:lta rikosepäilyn perusteella takavarikoiduista poliisin haltuun saaduista varoista, jotka oli sittemmin ulosmitattu A:n muiden ulosottovelkojen suorittamiseksi.

VL:2021-71

Lapsen palauttaminen – Haagin sopimus – Bryssel IIa -asetus

Diaarinumero: S2021/452

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 17.8.2021 H21/1548

Äiti oli jättänyt luvottomasti palauttamatta hänen ja entisen puolisonsa yhteishuollossa olevat, noin 11 vuoden ja 13 vuoden 6 kuukauden ikäiset lapset Espanjaan, jossa lapsilla oli asuinpaikka. Lapset olivat sosiaalitoimen suorittamassa kuulemisessa vastustaneet palauttamistaan. Kysymys lapsen vastustuksen merkityksestä palauttamisharkinnassa.

VL:2021-74

Lapsen asuminen – Lapsen etu – Lapsen virallinen asuinpaikka

Diaarinumero: S2021/431

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Rovaniemen hovioikeus 8.6.2021 S20/677

A:n ja B:n lapset oli määrätty yhteishuoltoon ja asumaan vuoroviikoin kummankin vanhempansa luona. B, joka asui 35 kilometrin päässä lasten koulusta ja esikoulusta, vaati, että lasten viralliseksi asuinpaikaksi määrätään ilmoitettavaksi hänen kotiosoitteen, koska tällöin kunta olisi velvollinen järjestämään koulukuljetuksen ja iltapäivätoimintaa.

Kysymys lasten virallisen asuinpaikan määrittämisestä.

Toimitus: Henna Erkkilä
Alma Talent
shop.almatalent.fi
pro.almatalent.fi/#suomenlaki